

Academia Review-A Multidisciplinary Online Journal

ISSN (Online): 3070-6726

Website: <https://academia.org>

Volume 2, Issue 5, May, 2026

This work is Licenced under Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

Social Networks and Spiritual-Moral Education of Youth

Irnazarova Sevinch

2nd year student of the Faculty of Law
Fundamentals of National Idea and Spirituality,
Uzbek State University of Law

Abstract: This article discusses the role of social networks in modern society and their positive and negative impact on the spiritual and moral education of young people. It also analyzes the importance of proper internet use, the formation of spiritual immunity among youth, and the role of parents and teachers in the educational process..

Keywords: Social networks, spirituality, youth education, internet culture, information technology, spiritual immunity, education, morality, virtual world, upbringing.

Ijtimoiy Tarmoqlar Va Ma'naviy Tarbiya

Irnazarova Sevinch

O'ZMPU Milliy g'oya va ma'naviyat asoslari
huquq ta'limi yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Annotatsiya : Mazkur maqolada ijtimoiy tarmoqlarning bugungi jamiyat hayotidagi o'rni, ayniqsa yoshlar ma'naviy tarbiyasiga ko'rsatayotgan ijobiy va salbiy ta'siri haqida so'z yuritiladi. Shuningdek, internetdan oqilona foydalanish, yoshlar ongida ma'naviy immunitetni shakllantirish hamda ota-ona va ustozlarning bu boradagi vazifalari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Ijtimoiy tarmoqlar, ma'naviyat, yoshlar tarbiyasi, internet madaniyati, axborot texnologiyalari, ma'naviy immunitet, ta'lim, odob-axloq, virtual olam, tarbiya.

Социальные сети и духовно-нравственное воспитание молодежи

Аннотация: В данной статье рассматривается роль социальных сетей в современной жизни общества, а также их положительное и отрицательное

влияние на духовно-нравственное воспитание молодежи. Анализируются вопросы разумного использования интернета, формирования духовного иммунитета у молодых людей и роли родителей и педагогов в воспитательном процессе.

Ключевые слова: Социальные сети, духовность, воспитание молодежи, интернет-культура, информационные технологии, духовный иммунитет, образование, нравственность, виртуальный мир, воспитание.

Bugungi kunda ijtimoiy tarmoqlar jamiyat hayotining ajralmas qismiga aylanib, ayniqsa yoshlar dunyoqarashi va ma'naviy tarbiyasiga kuchli ta'sir ko'rsatmoqda. Internet va mobil texnologiyalarning rivojlanishi natijasida Telegram, Instagram, Facebook kabi platformalar nafaqat muloqot vositasi, balki axborot olish, bilim o'rganish va o'z fikrini ifoda etish maydoniga aylandi.

Ijtimoiy tarmoqlarning ijobiy jihatlaridan biri shundaki, ular orqali yoshlar tez va oson tarzda ilmiy, ma'rifiy va tarbiyaviy ma'lumotlarga ega bo'lishi mumkin. Turli motivatsion sahifalar, ta'limiy kanallar va foydali kontentlar yoshlarning bilim saviyasini oshirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda dunyoqarashini kengaytirishga xizmat qiladi. Bundan tashqari, ijtimoiy tarmoqlar yoshlar o'rtasida ijtimoiy faollikni kuchaytiradi, ularni jamiyat hayotiga jalb etadi.

Shu bilan birga, ijtimoiy tarmoqlarning salbiy ta'siri ham mavjud. Asosan nazoratsiz foydalanish natijasida yoshlar vaqtni behuda sarflash, zararli va noto'g'ri axborotlarga duch kelish xavfi ostida qoladi. Ayrim hollarda bu turdagi axborotlar yoshlarning ongiga salbiy ta'sir ko'rsatib, ularning ma'naviy qadriyatlariga putur yetkazishi mumkin. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlarga haddan tashqari qaramlik insonning real hayotdan uzoqlashishiga, ijtimoiy munosabatlarning susayishiga olib keladi.

Shu sababli ijtimoiy tarmoqlardan foydalanishda ma'naviy mezonlarga rioya qilish muhimdir. Yoshlarni to'g'ri yo'naltirishda oila, ta'lim muassasalari va jamiyatning o'rni beqiyosdir. Ularga internet madaniyati, axborotni tanlash va tahlil qilish ko'nikmalarini o'rgatish zarur.

Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy tarmoqlar — bu kuchli vosita bo'lib, undan qanday foydalanish insonning o'ziga bog'liq. To'g'ri va ongli foydalanilganda ular ma'naviy tarbiyani rivojlantiradi, aks holda esa salbiy oqibatlariga olib kelishi mumkin.

Bugungi globallashuv davrida axborot texnologiyalari mislsiz darajada rivojlandi. Ayniqsa, internet va ijtimoiy tarmoqlar inson hayotining ajralmas qismiga aylandi. Hozirgi kunda dunyoning deyarli barcha mamlakatlarida

yoshlar o'z vaqtining katta qismini Telegram, Instagram, YouTube, Facebook va boshqa platformalarda o'tkazmoqda. Bu esa jamiyat hayotida yangi qarashlar, yangi ehtiyojlar va yangi muammolarni yuzaga keltirmoqda.

Ijtimoiy tarmoqlar bir tomondan insonlarga qulaylik yaratib, tezkor axborot almashish, ilm olish va muloqot qilish imkoniyatini bersa, ikkinchi tomondan ma'naviy tarbiyaga ham kuchli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, yoshlar ongining hali to'liq shakllanib ulgurmaganligi sababli ular internetdagi har qanday axborotni tez qabul qiladi. Shu bois bugungi kunda ijtimoiy tarmoqlar va ma'naviy tarbiya masalasi eng dolzarb mavzulardan biri hisoblanadi.

Hozirgi davrni internet va axborot texnologiyalarisiz tasavvur qilish qiyin. Chunki insonlar kundalik hayotida ijtimoiy tarmoqlardan keng foydalanmoqda. Bugungi yoshlar nafaqat muloqot qilish, balki bilim olish, yangiliklardan xabardor bo'lish, kasb o'rganish va hatto biznes yuritishda ham internet imkoniyatlaridan foydalanmoqda. Ayniqsa, pandemiya davridan keyin onlayn ta'lim tizimining rivojlanishi internetning ahamiyatini yanada oshirdi. Ko'plab yoshlar xorijiy tillarni, dasturlashni, dizayn va boshqa zamonaviy kasblarni internet orqali o'rganmoqda. Bundan tashqari, elektron kutubxonalar, ilmiy maqolalar va ta'limiy videolar yoshlarning bilim doirasini kengaytirishga xizmat qilmoqda.

Ijtimoiy tarmoqlar insonlarning dunyoqarashini kengaytiradi, turli xalqlarning madaniyati va urf-odatlarini bilan tanishish imkonini beradi. Shu sababli ular zamonaviy hayotning muhim qismiga aylangan.

Ijtimoiy tarmoqlarning foydali jihatlari juda ko'p. Avvalo, ular yoshlarning bilim olish imkoniyatini kengaytiradi. Hozirgi kunda internetda minglab bepul ta'lim platformalari mavjud bo'lib, ular orqali yoshlar o'z ustida ishlashi mumkin. Bu esa yoshlarning intellektual salohiyati oshishiga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, ijtimoiy tarmoqlar orqali ma'naviy-ma'rifiy materiallar, diniy va axloqiy mavzulardagi foydali suhbatlar ham keng tarqalmoqda. Ko'plab yoshlar motivatsion videolar, kitob sharhlari va ilmiy suhbatlar orqali o'z dunyoqarashini boyitmoqda.

Internet yoshlarning ijodkorligini ham rivojlantiradi. Bugungi kunda ko'plab yoshlar she'r, hikoya, musiqa, dizayn va boshqa ijod mahsulotlarini internet orqali namoyish qilmoqda. Bu esa ularning qobiliyatini yuzaga chiqarishga yordam beradi. Yana bir muhim jihati shundaki, ijtimoiy tarmoqlar yoshlarning erkin fikrlashini shakllantiradi. Turli mavzulardagi bahs va munozaralar inson tafakkurining rivojlanishiga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, internet va ijtimoiy tarmoqlarning salbiy jihatlari ham mavjud. Eng katta muammolardan biri — yoshlarning vaqtini behuda sarflashi

hisoblanadi. Ayrim yoshlar kunning asosiy qismini telefon bilan o‘tkazib, foydali ishlarga kam vaqt ajratmoqda.

Bundan tashqari, internetdagi zararli axborotlar ham yoshlar ongiga salbiy ta’sir qilmoqda. Zo‘ravonlik, axloqsizlik, yolg‘on ma’lumotlar va turli zararli g‘oyalar yoshlarning ruhiyati hamda tarbiyasiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi. Ayniqsa, yoshlarning internetdagi har qanday ma’lumotga tez ishonishi katta xavf tug‘diradi.

Ijtimoiy tarmoqlarning yana bir salbiy tomoni — jonli muloqotning kamayishidir. Bugungi kunda ayrim yoshlar virtual olamga haddan tashqari bog‘lanib qolmoqda. Natijada oila a’zolari bilan suhbatlashish, kitob o‘qish va jamiyat bilan bevosita muloqot qilish kamayib bormoqda.

Shuningdek, internetga qaramlik inson salomatligiga ham salbiy ta’sir qiladi. Telefon va kompyuterdan uzoq vaqt foydalanish ko‘zning charchashi, uyqusizlik va asabiylik kabi muammolarni keltirib chiqaradi.

Yoshlarning ma’naviy barkamol bo‘lib voyaga yetishida ota-ona va ustozlarning o‘rni beqiyosdir. Farzand tarbiyasi, avvalo, oiladan boshlanadi. Ota-onalar farzandining internetdagi faoliyatiga befarq bo‘lmasligi kerak. Ular yoshlarni foydali saytlar va ta’limiy platformalarga yo‘naltirishi lozim.

Shuningdek, ustozlar ham yoshlarni internetdan to‘g‘ri foydalanishga o‘rgatishi kerak. Ta’lim jarayonida internet madaniyati, axborotni saralash va undan oqilona foydalanish haqida tushunchalar berilishi muhimdir.

Eng muhimi, yoshlarning qalbida kitobxonlikka qiziqish, milliy qadriyatlarga hurmat va Vatanga muhabbat tuyg‘ularini shakllantirish zarur. Chunki ma’naviyati boy inson zararli g‘oyalarga berilmaydi.

Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy tarmoqlar bugungi hayotimizning muhim qismiga aylandi. Ular insonlarga katta imkoniyatlar yaratishi bilan birga, ma’naviy tarbiya masalasida ham muhim ahamiyat kasb etadi. Agar internetdan oqilona foydalanilsa, u bilim va ma’rifat manbaiga aylanadi. Aks holda esa yoshlar tarbiyasiga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin.

Shu sababli har bir yosh internetdan foydalanishda ma’naviy mas’uliyatni his qilishi, foydali axborotni tanlay olishi va vaqtini to‘g‘ri taqsimlashi zarur. Ota-ona, ustoz va jamiyat birgalikda harakat qilgan taqdirdagina ma’naviy barkamol, bilimli va vatanparvar yoshlarni tarbiyalash mumkin bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Yuksak ma’naviyat — yengilmas kuch — Toshkent: Ma’naviyat, 2008.

Academia Review-A Multidisciplinary Online Journal

ISSN (Online): 3070-6726

Website: <https://academia.org>

Volume 2, Issue 5, May, 2026

This work is Licenced under Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

2. O‘zbekiston yoshlariga oid davlat siyosati to‘g‘risida — Toshkent, 2016.
3. Milliy istiqlol g‘oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar — Toshkent: O‘zbekiston, 2001.
4. UNESCO materiallari va internet manbalari.
5. Ziyonet ta’lim portali
6. O‘zbekiston Respublikasi Yoshlar ishlari agentligi
7. Internet va ijtimoiy tarmoqlarga oid ilmiy maqolalar hamda zamonaviy pedagogik tadqiqotlar.
8. “Ma’naviyat asoslari” o‘quv qo‘llanma
9. “Pedagogika” darsligi